

Inspectie van het Onderwijs
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Penta College De Oude Maas vmbo

Excellentieprofiel
Worden wie je bent door
regieversterkend handelen

Juryrapport Excellente Scholen

Geldigheid predicaat:
1 juli 2022 tot 1 juli 2025

Datum vaststelling: 1 juli 2022

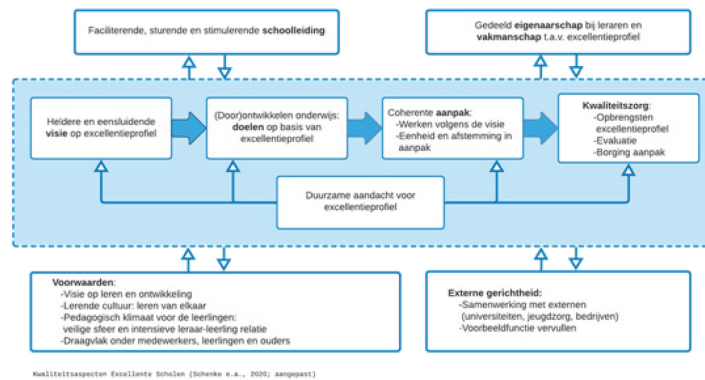
Inhoudsopgave

1.	Inleiding	3
2.	Conclusie & samenvatting	4
3.	Het onderzoek naar het excellentieprofiel op basis van de kwaliteitsaspecten	5
4.	Procedure	9

1. Inleiding

Introductie

Op Nederlandse scholen wordt op uiteenlopende manieren gewerkt aan goed onderwijs. Op sommige scholen leidt dat tot onderwijs van bijzondere kwaliteit. Scholen/schoolsoorten in het primair, voortgezet en (voortgezet) speciaal onderwijs kunnen zich aanmelden bij de jury Excellente Scholen voor een erkenning van die kwaliteit en waardering voor de inzet en prestaties. Het traject Excellente Scholen helpt bijzondere voorbeelden van het Nederlandse onderwijs voor het voetlicht te brengen, en wil bijdragen aan een onderwijscultuur waarin het vanzelfsprekend is expertise te delen en te streven naar verbetering.

De jury beoordeelt het excellentieprofiel op de kwaliteitsaspecten uit het schema waar mogelijk in samenhang. Het zijn de volgende kwaliteitsaspecten zoals benoemd in het aanmeldingsformulier:

- het excellentieprofiel vanuit de visie op leren en ontwikkelen,
- (door-)ontwikkelen onderwijs,
- (coherente) aanpak,
- kwaliteitszorg (meetbare en merkbare resultaten, evaluatie en borging)
- externe gerichtheid en kennisdeling.

2. Conclusie & samenvatting

De jury is van oordeel dat Penta De Oude Maas het predicaat Excellente School 2022-2025 voor de afdelingen vmbo-b, vmbo-k en vmbo-g/t toekomt.

De jury is onder de indruk van de grote betrokkenheid van de schoolleiding, de docenten en de mentoren bij hun leerlingen, het vertrouwen dat ze aan hun leerlingen geven en de coherente aanpak van het regieversterkend handelen. Penta De Oude Maas is daarmee volgens de jury een voorbeeld voor andere scholen.

Thuisbases: betrokkenheid en vertrouwen

Een onderwijskundig zinvolle relatie tussen het team, de leerlingen en de ouders, maar ook als collega's onderling, is volgens de school een basisvoorwaarde voor excellent onderwijs. De relatie met, het vertrouwen in en de erkenning van de leerlingen ziet de jury door de hele school heen. De jury is van mening dat onderwijs vanuit, in en rondom de thuisbases in de school een krachtige bijdrage levert aan de grote betrokkenheid die de jury heeft opgemerkt in de school. De jury heeft gezien en gehoord dat de leerlingen hier graag komen, zich gezien weten en zich veilig voelen.

Regieversterkend handelen: individueel ontwikkelingsplan en persoonsvorming

De jury heeft gezien dat in de school op allerlei manieren wordt gewerkt aan het versterken van de regie van de leerlingen over hun leerproces. Het meest komt dit tot uiting in het individueel ontwikkelingsplan (IOP) dat de leerlingen zelf, in afstemming met zowel ouders als mentoren, maken en dat de basis vormt voor hun persoonsvorming: worden wie je bent.

3. Bevindingen onderzoek naar het excellentieprofiel op basis van de kwaliteitsaspecten

Achtergrondgegevens van de school

Sector	Voortgezet onderwijs
Naam school	Penta De Oude Maas, afdeling vmbo
Brin	31CH 01
Plaats	Spijkenisse
Bestuur	Vereniging voor Christelijk Voortgezet Onderwijs te Rotterdam en omgeving

Vooraf

Penta De Oude Maas biedt onderwijs aan ongeveer 750 leerlingen op vmbo-b-, vmbo-k- en vmbo-g/t-niveau en is gevestigd in Spijkenisse. De school heeft te maken met een groeiend aantal kwetsbare leerlingen uit de armoedeprobleemcumulatiegebieden (apcg) volgens het CBS, zoals leerlingen met een stempel speciaal onderwijs. De reden hiervoor is de trek van gezinnen uit Rotterdam-Zuid naar Spijkenisse. De jury heeft het excellentieprofiel onderzocht voor alle afdelingen binnen het vmbo.

3.1 Het excellentieprofiel vanuit de visie op leren en ontwikkelen

Regieversterkend handelen

In de aanvraag van het excellentieprofiel door Penta De Oude Maas stelt de school dat zij werkt vanuit een congruente ontwikkelingsgerichte benadering. In de school krijgt dit vorm in zogeheten regieversterkend handelen (RVH). RVH vormt de kern van het excellentieprofiel van de school.

RVH wordt ingezet vanuit de visie dat een onderwijskundig zinvolle relatie tussen het team, de leerlingen en de ouders enerzijds en de leidinggevende en het team anderzijds een basisvoorwaarde is. In deze relatie wordt iedereen geaccepteerd en gezien, en ervaart iedereen autonomie, onafhankelijkheid en de erkenning van talent.

Thuisbases

In tegenstelling tot de verwachtingen op basis van de context van de school,, heeft Penta De Oude Maas veel goed functionerende leerlingen. De jury heeft gemerkt dat de organisatie van de school in de thuisbases hieraan een sterke bijdrage levert. De verschillende thuisbases zijn ruimten in de school waar de leerlingen en hun docenten van hetzelfde team hun basis hebben. Ze starten er de dag, ze eten er samen, er is ruimte voor onderling contact en rondom de centrale ruimten zijn de leslokalen. Door deze structuur zijn de docenten steeds daar waar de leerlingen ook zijn. Dit draagt volgens de docenten bij

aan het opbouwen van een relatie en vertrouwen. De ouders en de leerlingen onderschrijven dit in de gesprekken. Volgens hen zorgen de thuisbases voor een gevoel van veiligheid, structuur en duidelijkheid. In de rondgang door de school ziet de jury dat er rust en orde heerst en dat de leerlingen zich er op hun gemak voelen. Volgens de ouders maakt de thuisbasis de school voor hun kinderen erg overzichtelijk en gaan ze onder andere hierdoor met plezier naar school. Leerlingen benoemen dat ze zich er thuis voelen. Het is hun plek in de school.

Betrokkenheid en vertrouwen

De jury heeft gezien dat de thuisbases sterk bijdragen aan de betrokkenheid van de docenten bij de leerlingen, omdat ze meestal daar zijn waar de leerlingen ook zijn. Dat geeft veel gelegenheid voor onderling informeel contact. De leerlingen en de ouders kunnen altijd terecht bij de docenten. “Ook buiten de lessen om nemen de docenten de tijd voor me om me te helpen als ik ergens mee zit”, zegt een leerling. In de rondgang door de school ziet de jury dit terug in de contacten tussen de leerling en de docent. Het zorgt volgens de leerlingen voor een sterke vertrouwensband met de docenten. De leerlingen benaderen hen soms zelfs in hun vrije tijd voor hulp. Een docent zegt hierover: “Dat geeft aan dat ze bij ons durven aankloppen, maar het is tegelijk soms ook lastig.” De schoolleiding geeft aan dat vertrouwenspersonen in de school nauwelijks nodig zijn, omdat de leerlingen met alles bij hun docenten terecht kunnen. Een leerling zegt: “Het voelt soms alsof we vrienden zijn, alhoewel we dat eigenlijk niet zijn. Ze spreken zoveel vertrouwen in ons uit. Dat maakt dat wij hen ook erg vertrouwen. We kunnen alles met ze delen.”

Dit wordt benadrukt in het gesprek met de docenten: “We zijn samen intensief bezig met onze leerlingen te zien.” Het zorgt volgens de docenten wel voor een hoge werkdruk. “Maar dat mag, we zijn bezig met een belangrijke zaak. We willen samen het verschil voor hen maken en we houden van onze leerlingen. Daar herkennen en ondersteunen we elkaar in, ook als we het taai hebben”, zegt een van de docenten.

Een uitgangspunt is dat de mentoren en de docenten niet twijfelen aan de intentie van hun leerlingen. Ze spreken met hen over hun gedrag en de effecten daarvan. Het spiegelen daarvan is belangrijk. Een docent geeft hiervan een voorbeeld: “Mijn leerlingen misbruikten een digitale methode. Hierdoor boekten ze wel resultaat, maar leerden niets. Ik heb het met hen besproken en hen de spiegel voorgehouden. Ik veroordeelde hen niet, maar liet wel de consequenties van hun gedrag zien.” Ook de leerlingen benoemen dat er vooral op een positieve wijze feedback wordt gegeven op hun gedrag en resultaten, waarbij doorgaans wordt gedacht vanuit mogelijkheden en motivatieverhoging.

Individueel Ontwikkelingsplan

RVH krijgt concreet vorm in het Individueel Ontwikkelingsplan dat alle leerlingen zelf schrijven in samenspraak met hun ouders. Ze doen dat thuis aan de hand van een instructievideo. Aan de basis daarvan staat steeds de vraag: wie en waar ben ik en waar wil ik naartoe? Op school wordt dit ondersteund door het gesprek met de mentoren en de docenten over wat hen motiveert en hoe de leerlingen zichzelf kunnen motiveren. Ook bespreken ze de doelen uit het IOP en hoe ze die kunnen bereiken. Het zijn gesprekken waar de docenten met passie over vertellen. Het IOP geeft volgens de docenten ook richting aan het maatwerk dat ze willen bieden aan de leerlingen.

RVH via het IOP vindt in eerste instantie plaats in het mentoraat in de thuisbases. Via de regelmatige leerlingbesprekingen en de aanwezigheid van het team in de thuisbases vindt dit zijn weg naar de reguliere lessen.

De jury heeft gezien dat het IOP voornamelijk is gericht op doelen die betrekking hebben op persoonsvorming. In de gesprekken met de leerlingen worden doelen genoemd zoals het werken aan zelfvertrouwen en leren jezelf te motiveren. Leerlingen spreken met veel waardering over hun docenten. De docenten geven aan dat ze naast hun eigen vak voornamelijk gericht zijn op de persoonsvorming van de leerlingen: “We mogen ze helpen om te worden wie ze zijn.” De docenten ondersteunen de leerlingen bij het in kaart brengen van hun leerproces, laten zien wie ze zijn en mogen zijn, en waar hun talenten liggen. Een van de docenten zegt: “We helpen vooral de leerlingen zichzelf te leren kennen. Juist dat is immers zo belangrijk in de steeds complexere maatschappij waarin we leven.” Een mooi voorbeeld krijgt de jury van een van de ouders: “Mijn dochter heeft hier geleerd assertiever te worden, voor zichzelf op te komen en zichzelf te waarderen. Ze durft zich nu te uiten. Ze heeft zich erg gewaardeerd gevoeld in dat ze er mag zijn als persoon. Dat zit soms in heel kleine dingen, zoals het mogen maken van fouten en daarvan leren. Dat heeft haar veel vertrouwen gegeven in de docenten en in zichzelf.”

zdo-uren

Autonomie voor de leerlingen als belangrijke pijler onder RVH komt ook tot uiting in de zogeheten zdo-uren in de school. Tijdens deze uren krijgen de leerlingen de gelegenheid om te werken aan hun eigen doelen, extra opdrachten ter verdieping of ze krijgen extra ondersteuning. De indeling in de zdo-uren wordt in de regel in samenspraak tussen de leerling en de mentor of de docent gedaan. Volgens de leerlingen is er in de zdo-uren in de regel vooral ruimte voor extra hulp en is er geen ruimte voor andere activiteiten, zoals sport of muziek. De leerlingen worden automatisch ingedeeld bij een vak waar ze op dat moment onvoldoende voor staan. Ook in de reguliere lessen krijgen de leerlingen overigens de ruimte om te werken aan andere vakken, werken op een hoger niveau of aan andere vaardigheden als ze bijvoorbeeld klaar zijn of de leerdoelen al gehaald hebben. Zowel schoolleiding als de docenten spreken uit dat het hun ambitie is om in de zdo-uren meer regie bij de leerlingen te gaan leggen.

Driehoek ouders, school en leerlingen

De driehoek van de ouders, de school en de leerling is voor de school belangrijk. De jury heeft dit in alle gesprekken gemerkt en heeft grote waardering voor de betrokkenheid van de docenten bij de leerling en zijn context en thuissituatie. Alhoewel het soms lastig is om contact met de ouders te krijgen en hen te betrekken, zoekt de school steeds – samen met de ouders en de leerlingen – naar dat wat het best passend is voor de leerling op dat moment. Het is de ambitie van de school om in de nabije toekomst meer ouders te betrekken bij de school die dat nu nog niet zijn.

De ouders met wie de jury spreekt, praten met veel waardering over de impact van de betrokkenheid van de docenten bij hun kinderen. Ze benoemen de drempel om contact op te nemen, zowel voor hun kinderen als henzelf, als heel laag. Bovendien ervaren de ouders dat wanneer ze ergens mee zitten er meteen actie wordt ondernomen door de school en ze daardoor een grote mate van betrokkenheid ervaren.

Een mooi en tegelijk verdrietig voorbeeld geeft een van de ouders. Haar man is terminaal ziek. De mentor van haar zoon staat daarom bijna dagelijks met hen in contact om de begeleiding steeds af te stemmen op de situatie thuis. Vanuit grote betrokkenheid wordt

niet over, maar vooral met haar zoon gesproken. Haar zoon is autistisch, maar is uitgegroeid van een timide jongen naar een positief ingestelde jongen die het goed doet op school. De veiligheid en overzichtelijkheid van de thuisbasis, en weten dat hij op zijn mentor en docenten kan vertrouwen, heeft daar heel erg aan bijgedragen.

3.2 (Door)ontwikkeling van het onderwijs en coherente aanpak

Bij een vorige aanvraag is de afdeling vmbo-g/t, in tegenstelling tot de andere afdelingen, niet als excellent beoordeeld. In de voorgaande jaren is de afdeling vmbo-g/t meegegroeid in hetzelfde excellentieprofiel als de beide andere vmbo-afdelingen. Hierdoor is het meer één school en is het gevoel van één afdelingsoverstijgend team ontstaan.

De coherentie van het excellentieprofiel is volgens de jury duidelijk te zien in hoe het team de uitgangspunten van het regieversterkend handelen toepast op zichzelf. Zo is het team overgestapt van functioneringsgesprekken naar ontwikkelingsgesprekken. De bouwstenen voor RVH sturen hun gedrag en professionele ontwikkeling, zoals een training regieversterkende vraagtechnieken. Steeds wordt met elkaar het gesprek gevoerd over wat iedereen nu doet, wat ze willen bereiken, wat dat voor hen zelf betekent en hoe ze zich willen ontwikkelen. De regie ligt bij het team zelf, waarmee het regieversterkend handelen parallel loopt met dat van de leerlingen. De docenten beschouwen zich hierin als rolmodellen voor de leerlingen. De jury beschouwt dit als een mooi voorbeeld van het motto: practice what you preach.

3.3 Kwaliteitszorg

De coherentie van het excellentieprofiel komt ook tot uiting in de kwaliteitszorg. Periodiek worden er leerlingvragenlijsten afgenomen in de digitale leeromgeving van de Kanjertraining. Dit is een training die vertrouwen, veiligheid, rust en wederzijds respect bevordert. De resultaten daarvan worden besproken met de leerlingen. Dat gesprek geeft input voor de IOP's van de leerlingen. Gedurende het schooljaar worden de IOP's besproken met de leerlingen en hun ouders en waar nodig bijgesteld. In deze aanpak deelt de school de regie voor een belangrijk deel met de leerlingen en hun ouders. De verkregen data worden door de schoolleiding ook gebruikt om trends te herkennen in de sociaal-emotionele ontwikkeling van hun leerlingen en om, indien nodig, het beleid daarop af te stemmen. De data worden ook besproken met de ouders van de deelraad en in de verschillende teams in de school.

3.4 Externe gerichtheid en kennisdeling

Penta De Oude Maas is onderdeel van Vereniging voor Christelijk Voortgezet Onderwijs te Rotterdam en omgeving (CVO Rotterdam). Daaronder vallen 37 scholen. Kennisdeling gebeurt op verschillende terreinen tussen deze scholen, maar is nog geen cultuur in de scholengroep. Het is de ambitie van de schoolleiding om ook haar kennis en ervaring over RVH te delen met deze scholen. Daarnaast is de school de samenwerking gestart met een aantal scholen voor primair onderwijs in Spijkenisse. RVH maakt in de ontwikkelvragen onderdeel uit van de onderlinge visitaties. De jury daagt de school uit om de kennisdeling nog meer tot een speerpunt te maken.

4. Procedure

Penta De Oude Maas, afdeling vmbo, heeft zich kandidaat gesteld voor het traject Excellente Scholen 2022-2025. Een school die zich kandidaat stelt voor het traject doorloopt de volgende fasen:

Fase 1 Aanmeldingsperiode

Elke school die wil deelnemen aan het traject levert een beschrijving van het excellentieprofiel aan.

Fase 2 Controle door inspectie

Na de sluiting van de aanmeldingsperiode controleert de inspectie of uw school over de waardering Goed beschikt en of er geen recente contra-indicaties zijn.

Fase 3 Voorbereidingsgesprek met de jury

De jury gaat in gesprek met de school over haar excellentieprofiel. De school verheldert onduidelijkheden, gaat in op vragen op het gebied van verantwoording, legt accenten en geeft aan wat er bij het bezoek aan de school te verwachten valt.

Fase 4 Jurybezoek

Twee leden van de onafhankelijke jury bezoeken uw school. Zij waarderen het excellentieprofiel mede aan de hand van de herkenbaarheid van het verhaal van de school in de onderwijspraktijk. Bovendien kijken ze naar de eenheid in de kwaliteit en de gedragenheid van het profiel op alle niveaus van de school, van bestuur tot leerling.

Fase 5 Rapportage en beoordeling

Na elk jurybezoek stelt de jury een rapport op. De jury geeft hierin haar bevindingen weer per onderdeel van het jurybezoek. Deze bevindingen zijn gebaseerd op de beschrijving van het excellentieprofiel van de school, dossieronderzoek, het startgesprek en het jurybezoek. Op basis van de bevindingen concludeert de jury of de school het predicaat toekomt en adviseert zij de inspecteur-generaal van het onderwijs over het wel of niet toekennen van het predicaat Excellente School.

Fase 6 Uitreiking predicaat

Het predicaat is geldig van 1 juli 2022 tot 1 juli 2025. De juryrapporten van de scholen die het predicaat krijgen, worden openbaar gemaakt.

Inspectie van het Onderwijs
Postbus 2730, 3500 GS Utrecht
T-algemeen 088 6696000
T-Loket (voor vragen) 088 6696060

JURYRAPPORT EXCELLENTE SCHOLEN

